Lietas Nr. A420099125
A42-00991-25
ECLI:LV:ADRJVTN:2025:1008.A420099125.10.S

Administratīvā rajona tiesa

Valmieras tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2025.gada 8.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis Guntars Ploriņš,

piedaloties pieteicējai /Persona A/, viņas pārstāvēm /Persona B/ un zvērinātai advokātei Inesei Lielpinkai,

atbildētājas Cēsu novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Cēsu novada būvvaldes pārstāvjiem /Persona C/ un /Persona D/,

trešās personas /Persona E/ pārstāvei /Persona F/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /Persona A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru konstatētu patvaļīgu būvniecību viņas īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, /Nosaukums C/, un novērstu patvaļīgās būvniecības sekas, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /Persona A/ vērsās Cēsu novada būvvaldē (turpmāk – būvvalde) ar lūgumu novērst nelikumīgos ceļa būvdarbus, vienlaicīgi nodrošinot kaitējuma novēršanu viņas īpašumam. Būvvaldes inspektors 2024.gada 3.septembrī veica nekustamā īpašuma /Nosaukums B/, /Nosaukums C/, apsekošanu un 2024.gada 4.septembrī sastādīja atzinumu par būves pārbaudi Nr.27 (turpmāk – atzinums), konstatējot, ka noteiktajās ceļa servitūta robežās ir izlīdzināta zemes nogāze. Savukārt pasākumi, kas veikti ar ceļa servitūta atjaunošanu, novēršot šķēršļus, novācot uz servitūta ceļa uzstādīto metāla žogu, zālāju un kokus, izlīdzinot noteiktajās ceļa servitūta robežās zemes nogāzi, nav saistīti ar būvniecības procesu.Nepiekrītot atzinumam, pieteicēja to apstrīdēja būvvaldē, kur tās vadītāja ar 2024.gada 29.novembra lēmumu Nr.1-7/2024/389 (turpmāk – lēmums) atzinumu atstāja negrozītu.

[2] Nepiekrītot arī lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru konstatētu patvaļīgu būvniecību viņas īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, /Nosaukums C/, un novērstu patvaļīgās būvniecības sekas.

[2.1] Pieteicēja norāda, ka 2024.gada 13.augustā SIA /Nosaukums D/ valdes priekšsēdētājs un traktora vadītājs /Persona G/ viņai piederošajos nekustamajos īpašumos /Nosaukums A/ (kadastra numurs /kadastra numurs/) un /Nosaukums B/ (kadastra numurs /kadastra numurs/) veica ceļa izbūvi saskaņā ar /Persona H/ veikto pasūtījumu. Konkrētie darbi veikti bez neviena dokumenta, neievērojot normatīvo aktu prasības būvdarbu veikšanai, tai skaitā rupji pārkāpjot darba drošības prasības. Ceļa būvdarbu veicēji apgalvoja, ka viņi izpilda 2022.gada 1.decembra tiesas spriedumu. Jāpiebilst, ka par šo patvaļīgo tiesas sprieduma izpildi netika sastādīts neviens dokuments, kā arī patvaļīgās tiesas sprieduma izpildes procesā nepiedalījās zvērināts tiesu izpildītājs. Ceļa izbūves laikā pieteicējas īpašumā nocirsti 6 bērzi, līdz 15 cm caurmērā pie sakņu kakla zāģējuma vietā, koku saknes izrautas, norakts grunts augšējais slānis un austrumu daļā daļēji uzbērts grants slānis. Savukārt būvvaldes lēmumānorādīts, ka zemes nostumšana, apauguma noņemšana un koku ciršana, kas veikta pieteicējai piederošajos īpašumos, neatbilst būvniecības procesam, šie darbi veikti noteiktajās ceļa servitūta robežās. Tomēr konkrētais servitūta ceļš dabā nekad nav bijis izbūvēts un nekad nav eksistējis. Tātad, ja ceļa nav, tas arī nevar tiesiski pastāvēt. To apstiprina arī ceļu būvinženiera /Persona I/ atzinums Nr.6-00043, kurā secināts, ka īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ nav dabā esoša caurbraucama ceļa.

[2.2] Lēmumā norādīts, ka būvvalde pieteicējas iesniegumu izskatīja 2024.gada 17.oktobra un 21.novembra būvvaldes sēdēs, iepazinās ar viņas iesniegtajiem videomateriāliem un 2024.gada 19.novembra Vidzemes rajona tiesas lēmumu lietā Nr.C71324124, 2024.gada 28.oktobra Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes vēstuli par /Nosaukums C/ pilskalna /Nosaukums E/ aizsargjoslas daļas pārveidojumu pārbaudi, kā arī pieņēma zināšanai mērnieka /Persona J/ servitūta ceļa noteikšanas aktu, kurā servitūta ceļš apvidū noteikts pamatojoties uz 2013.gada 3.oktobra tiesas spriedumu lietā Nr.C11129810. Tomēr pieteicēja vērš uzmanību, ka ar minēto spriedumu nodibināts servitūts par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums F/ (kadastra numurs /kadastra numurs/), nedodot atļauju izbūvēt ceļu. Tādēļ nav skaidrs, kā būvinspektors vizuāli novērtēja, kāds ceļš tiek izbūvēts pieteicējas nekustamajos īpašumos un vai tas atbilst tiesas noteiktajām tiesībām uz servitūta ceļu.

2022.gada 9.jūnijā pieteicēja no Cēsu novada pašvaldības /Struktūrvienība A/ saņēma atbildi Nr.1-4/2022/300, kurā norādīts, ka /Nosaukums C/ pagasta Zemes ierīcības projekta grafiskajā pielikumā īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ atrašanās vietā ieprojektēti 3 zemes nogabali: koplietošanas zemes nogabals 13^{92}/Nosaukums G/, rūpniecības zemes nogabals 8^{8}/Nosaukums H/ un piemājas saimniecības /Nosaukums A/ nogabals 4^{208}. Šajā zemes ierīcības projektā nevienam projektētajam nogabalam, arī iepriekš minētajiem, nav noteikts apgrūtinājums – ceļa servitūts. Tas apliecina, ka pieteicējai piederošajos nekustamajos īpašumos vēsturiski nekad nav bijis noteikts servitūta ceļš.

[2.3] Saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta pirmo daļa māju ceļa izbūve ir klasificējama kā būve un būvdarbi. Saskaņā ar Ministru kabineta 2018.gada 12.jūnija noteikumiem Nr.326 „Būvju klasifikācijas noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr.326) izriet, ka māju ceļa izbūve pēc lietošanas veida ir klasificējama kā inženierbūve (inženierbūves ir visas būves, kurām nav ēku pazīmju, noteikumu Nr.326 pielikuma 126.punkts), kurai atbilstoši noteikumu Nr.326 pielikumam tiek piešķirts kods 21120102, nosaukums „Ielas, ceļi un laukumi ar mīksto segumu” un tās skaidrojums – „ielas, ceļi un laukumi ar grants, smilts, šķembu, izdedžu, gumijas, tenisita vai citu līdzīgu materiālu mīksto segumu”. Secīgi ar Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 1.pielikumu tiek noteikts būvju un inženierbūvju iedalījums grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvību, veselību un vidi. Līdz ar to māju ceļš, kā arī pieslēgums esošajam ielu tīklam (piebrauktuve vai iebrauktuve), izņemot valsts autoceļu, klasificējams kā 1.grupas inženierbūve un būvniecības procesam nepieciešamos dokumentus un to saturu nosaka Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr.633 „Autoceļu un ielu būvnoteikumi” (turpmāk – Autoceļu būvnoteikumi) 71. un 72.punkts.

Turklāt ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu noteiktā servitūta ceļa vieta atrodas valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa /Nosaukums C/ pilskalns (/Nosaukums E/) (valsts aizsardzības Nr./numurs/) aizsardzības zonā. Līdz ar to atbilstoši likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 23.pantam saimnieciskā darbība šajā zonā ir saskaņojama ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi (turpmāk – Kultūras pārvalde). Tomēr 2024.gada 28.oktobra atzinumā Nr.NKMP/2024/14.4-03/5739 minētā pārvalde norāda, ka ceļa izbūves darbi veikti bez pārvaldē saskaņotas objekta dokumentācijas un spēkā esošas darbu atļaujas, objekta izbūves

darbi ir pārtraukti un objekts nav pabeigts. Ievērojot iepriekš minēto, darbu atsākšana nav pieļaujama bez objekta dokumentācijas saskaņošanas un pārvaldes izsniegtas darbu atļaujas. Vienlaikus konstatēts, ka ceļa servitūts zonā, kur veikti reljefa pārveidojumi, nav reģistrēts Valsts zemes dienesta informācijas sistēmā.

Tādējādi būvvalde, nepamatojot savu lēmumu ne ar vienu tiesību normu, norādījusi, ka zemes nostumšana, apauguma noņemšana un koku ciršana, kas veikta pieteicējai piederošajos īpašumos, neatbilst būvniecības procesam. Būvvalde kļūdaini apgalvo, ka konkrētie būvdarbi nav saistīti ar būvniecības procesu.

[3] Rakstveida paskaidrojumos tiesai būvvalde nepiekrīt pieteicējas pieteikumā norādītajiem iebildumiem, uzskatot tos par nepamatotiem. Atzinumā nav konstatēta māju ceļa izbūve, kā arī nav konstatētas citas darbības, kuras kvalificējamas kā būvdarbi. Būvinspektors konstatēja, ka zemes gabalā /Nosaukums B/ (kadastra apzīmējums /kadastra apzīmējums/) iespējamā ceļa servitūta daļā, ko klātienē uzrādīja pieteicēja, ir izlīdzināta zemes nogāze. Būvinspektors veica vizuālo apsekošanu, kura neietver instrumentālu mērījumu veikšanu, un sagatavoja atzinumu, pamatojoties uz vizuālajā apsekošanā redzamajiem apstākļiem un pieteicējas norādītovietu. Būvinspektors nav konstatējis apsekotās vietas atrašanos īpašumā /Nosaukums A/, kas skaidrojama ar vizuāli nekonstatētajām robežām starp pieteicējas īpašumiem /Nosaukums B/ un /Nosaukums A/. Būvvalde arī iepazinās ar Kultūras pārvaldes 2024.gada 28.oktobra atzinumu Nr.NKMP/2024/14.4-03/5739 „Par /Nosaukums C/ pilskalna (/Nosaukums E/) aizsargjoslas daļas pārveidojumu pārbaudi” un izsaka viedokli, ka tajā konstatētais nav pietiekams pamats būvinspektora atzinuma atcelšanai vai pārskatīšanai.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja un viņas pārstāves uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā un papildu paskaidrojumos norādītajiem apstākļiem. Būvvaldes pārstāvji pieteikumu neatzina, ņemot vērā lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītos apsvērumus. Savukārt trešā persona norādīja, ka konkrētajā gadījumā nekādi būvdarbi nav veikti, bet notikusi šķēršļu novākšana atbilstoši tiesas spriedumiem, kas ir stājušies spēkā. Turklāt ar Vidzemes apgabaltiesas spriedumu tieši pieteicējai bija uzlikts par pienākumu novērst šķēršļus, ko viņa nav izdarījusi.

Motīvu daļa

[5] Izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka būvvaldes būvinspektors, izskatot pieteicējas iesniegumu par patvaļīgo būvniecību viņas īpašumos, 2024.gada 3.septembrī veica nekustamo īpašumu /Nosaukums B/ un /Nosaukums A/ apsekošanu, par ko nākamajā dienā sastādīja atzinumu, konstatējot, ka noteiktajās ceļa servitūta robežās ir izlīdzināta zemes nogāze un novērsti šķēršļi (metāla žogs, zālājs un koki). Kaut arī atzinumā minēts tikai nekustamais īpašums /Nosaukums B/, nav šaubu, ka būvinspektors apsekojis arī to ceļa servitūta daļu, kas atrodas nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/, jo apsekošanu viņš veicis kopā ar pieteicēju, kura klātienē uzrādīja ceļa servitūtu un trešās personas uzdevumā veiktās darbības. Būvvaldes viedoklis, ka minētās darbības nav saistītas ar būvniecības procesu, kam pieteicēja nepiekrīt, uzskatot, ka viņas īpašumā veikta patvaļīga mājas ceļa izbūve.

Tādējādi lietā strīds ir par to, vai nekustamajos īpašumos /Nosaukums B/ un /Nosaukums A/ ceļa servitūta robežās novāktie koki, metāla žogs un zālājs, kā arī izlīdzinātā zemes nogāze ir saistīti ar būvniecības procesu vai nē.

[6] Saskaņā ar noteikumu Nr.326 pielikuma 126.punktu inženierbūves ir visas būves, kurām nav ēku pazīmju, tai skaitā arī transporta būves – autoceļi, ielas, ceļi un laukumi *(noteikumu Nr.326 pielikuma 127. – 135.punkts)*. Atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu 1.pielikuma 3.1.20.apakšpunktam māju ceļi, kā arī pievienojumi esošajiem pašvaldību ielu tīkliem un valsts vietējiem autoceļiem ir pirmās grupas inženierbūves.

Līdz ar to māju ceļš un pievienojumi esošajam ceļu tīklam, izņemot valsts autoceļu, klasificējams kā pirmās grupas inženierbūve un tā būvniecību regulē Autoceļu būvnoteikumi.

[7] Saskaņā ar Autoceļu būvnoteikumu 64.1.apakšpunktu, 64.[1] 2.apakšpunktu un 71.punktu pirmās grupas māju ceļu jaunu būvniecību, pārbūvi un nojaukšanu ierosina, vēršoties būvvaldē ar paskaidrojuma rakstu, kuram pievienoti konkrēti dokumenti. Savukārt pirmās grupas māju ceļu atjaunošanai būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami.

Tādējādi secinājums par to, vai trešās personas uzdevumā veiktajiem darbiem ceļa servitūta robežās bija nepieciešams izstrādāt būvniecības dokumentāciju, ir atkarīgs no veikto darbu rakstura, proti, vai konkrētajā gadījumā ierīkots jauns māju ceļš vai arī padarīts lietošanai derīgs (attīrīts no nesankcionēti uzstādītiem šķēršļiem) jau esošs māju ceļš, kuru ir tiesības lietot trešajai personai.

[8] No izskatāmās lietas materiāliem konstatējams, ka starp pieteicēju un trešo personu jau ilgstoši pastāv civiltiesisks strīds par ceļa servitūtu. Līdz ar to ir pamats ņemt vērā vispārējās jurisdikcijas tiesas nolēmumos konstatēto.

[8.1] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu civillietā Nr.C11129810 (stājies spēkā 2015.gada 21.aprīlī) pieteicējai piederošajiem īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ nodibināts apgrūtinājums – braucamā ceļa servitūts par labu trešajai personai piederošajam nekustamajam īpašumam /Nosaukums F/ (kadastra numurs /kadastra numurs/), kā arī trešajai personai un /Persona K/ piederošajam ēku īpašumam /Nosaukums F/ (kadastra numurs /kadastra numurs/), nosakot ceļa servitūtu atbilstoši sertificēta mērnieka /Persona J/ 2012.gada 27.marta ceļu izvietojuma plānam – 4 metru platumā ar kopējo platību attiecīgi 410 m^2 un 125 m^2. Šajā spriedumā konstatēts, ka no digitālās kadastra kartes izkopējuma uz 2011.gada 1.maiju un /Nosaukums C/ novada pašvaldības 2009.gada 20.maija protokola Nr.7 redzams, ka ceļš, ko prasītāji lūguši nodibināt kā ceļa servitūtu, ir daļa no ceļa, kas savieno autoceļus P 30 ar P 33. Tāpat Vidzemes apgabaltiesa konstatējusi, ka no Valsts zemes dienesta 2006.gada 23.februāra lēmuma Nr.10A-1C/60 „Par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu /Nosaukums C/ pagastā" izriet, ka nekustamajam īpašuma /Nosaukums A/ viens no lietošanas tiesību aprobežojumiem noteikts servitūts – tiesība uz braucamo ceļu, tātad pieteicējai par šāda veida aprobežojumu bija zināms. Trešā persona un /Persona K/ norādīto ceļa servitūtu lietoja, lai piekļūtu savam nekustamajam īpašumam /Nosaukums F/, taču no 2010.gada pieteicēja liegusi viņiem šķērsot savus nekustamos īpašumus. Vidzemes apgabaltiesa arī pievienojās pirmās instances tiesas spriedumā atzītajam faktam, ka prasītaisceļa servitūts ir daļa no jau dabā esoša ceļa, ko pierāda lietā esošie pieteicējai piederošo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ zemes robežu plāni.

[8.2] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu nodibinātie ceļa servitūti 2015.gada 24.jūlijā kā lietu tiesība, kas apgrūtina nekustamo īpašumu, ierakstīti pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ zemesgrāmatās, tādējādi trešajai personai iegūstot tiesības ceļa servitūtu izlietot jeb iegūstot ceļa servitūta tiesības valdījumu.

[8.3] Izskatot zvērinātas tiesu izpildītājas pieteikumu par Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra sprieduma civillietā Nr.C11129810 izpildīšanas kārtību, Vidzemes apgabaltiesa 2021.gada 21.septembra lēmumā lietā Nr.CA-0173-13 atzina par nepatiesu pieteicējas apgalvojumu, ka konkrētajā gadījumā nepieciešams būvprojekts, jo ar 2013.gada 3.oktobra spriedumu konstatēts fakts, ka strīdus ceļš vēsturiski ir pastāvējis un izmantots gan pirms, gan pēc nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ ierakstīšanas zemesgrāmatā, ko apliecina arī lietā esošie zemesgrāmatu nodalījumu noraksti. 2010.gadā pieteicēja sāka ierobežot piekļuvi nekustamajam īpašumam /Nosaukums F/, uzstādot metāla barjeru uz strīdus ceļa, bet laika periodā, kad notika tiesas process par ceļa servitūta nodibināšanu, viņa uz ceļa izveidoja uzbērumu no melnzemes, akmeņiem un būvgružiem, uzstādīja metāla žogu un iestādīja kokus. Tādējādi pieteicēja ar savām darbībām padarīja ceļu par neizbraucamu. Tiesa arī norādīja, ka, tā kā konkrētajā gadījumā nav šaubu, ka ceļa servitūta valdījums tiek traucēts, trešajai personai ir tiesības prasīt tiesas ceļā servitūta valdījuma atjaunošanu un pieteicējai ir pienākums atjaunot ceļu iepriekšējā stāvoklī.

[8.4] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2022.gada 15.jūlija spriedumu lietā Nr.C71378321 (stājies spēkā 2022.gada 6.oktobrī) noraidīta pieteicējas prasība pret trešo personu un /Persona L/ par ceļa servitūta, kas nodibināts ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu un ierakstīts zemesgrāmatās, izbeigšanu. Vidzemes apgabaltiesa vērtēja arī pieteicējas argumentu, ka tiesas nodibinātais servitūta ceļš dabā neeksistē un jauna ceļa izbūve un ceļa daļas veidošanu nav iespējama, ko viņa balstījusi uz šādiem pierādījumiem: 1) zvērināta tiesu

izpildītāja /Persona M/ 2016.gada 2.maijā sastādītu aktu Nr.00077/090/2016-AKT ar pielikumiem; 2) sertificēta mērnieka /Persona J/ 2016.gada 6.jūnijā sagatavoto servitūta ceļa noteikšanas aktu; 3) ceļu būvinženiera /Persona I/ 2016.gada 7.jūnija atzinumu Nr.01/16 ar pielikumiem; 4) SIA /Nosaukums I/ 2016.gada 10.decembrī sagatavoto topogrāfisko plānu; 5) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas 2016.gada 14.jūnija atbildi Nr.05-01/1840. Novērtējot šos pieteicējas iesniegtos pierādījumus, Vidzemes apgabaltiesa atzina, ka viņas apgalvojumi par to, ka tiesas nodibinātais servitūta ceļš dabā neeksistē un ir nepieciešama jauna ceļa izbūve, ir pretrunā ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumā nodibināto faktu, ka prasītais ceļa servitūts ir daļa no ceļa, kas savieno autoceļus P30 ar P33 un iet gar pieteicējas īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, /Persona F/ īpašumiem /Nosaukums F/, kā arī gar citām personām piederošiem īpašumiem /Nosaukums J/, /Nosaukums K/, /Nosaukums L/, /Nosaukums M/, /Nosaukums N/ un /Nosaukums O/. Atbilstoši sertificēta mērnieka /Persona J/ 2012.gada 27.martā sagatavotajam apvidū esošo ceļu izvietojumu plānam prasītais servitūta ceļš ir iezīmēts zemes robežu plānā un iet pa dabā esošu, faktiski izmantotu ceļu īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, par ko izbraukuma tiesas sēdē pārliecinājušies visi lietas dalībnieki. Valdošā īpašuma (/Nosaukums F/) īpašnieki jau pirms strīda rašanās par servitūta nodibināšanu šo ceļa servitūtu ir lietojuši. Šādos apstākļos, kad tiesa nodibinājusi braucamā ceļa servitūtu par jau dabā esošu un faktiski lietotu ceļu, Vidzemes apgabaltiesa atzina par nepamatotu prasītājas viedokli, ka servitūta ceļa ierīkošanai ir nepieciešams būvprojekts. Arī 2013.gada 3.oktobra spriedumā Vidzemes apgabaltiesa nav uzlikusi lietas dalībniekiem pienākumu izbūvēt jaunu ceļu. Vienlaicīgi tiesa konstatēja, ka pieteicēja nav pildījusi tiesas spriedumu, ar kuru nodibināts strīdus servitūts – viņa servitūta ceļa braucamajā daļā iestādījusi kokus un izveidojusi puķu dobes, ko apliecina arī zvērināta tiesu izpildītāja /Persona M/ 2016.gada 2.maija aktā Nr.00077/090/2016-AKT un ceļu būvinženiera /Persona I/ 2016.gada 7.jūnija atzinumā Nr.01/16 norādītais, kā arī Cēsu rajona tiesas nolēmumos (2014.gada 24.marta spriedums lietā Nr.111023313, 2016.gada 4.novembra spriedums lietā Nr.111011816 un spriedums lietā Nr.111011716, 2016.gada 7.novembra spriedums lietā Nr.111011616, 2016.gada 10.novembra spriedums lietā Nr.111012516, 2016.gada 11.novembra spriedums lietā Nr.111011416 un 2016.gada 1.decembra spriedums lietā Nr.111012816) konstatētais, izskatot pieteicējas sūdzības par /Nosaukums C/ novada domes /Struktūrvienība B/ lēmumiem sakarā ar viņas rīcību, aizsprostojot servitūta ceļu uz mājām /Nosaukums F/. Šajā lietā Vidzemes apgabaltiesa arī norādīja, ka tas apstāklis, ka kalpojošo īpašumu (/Nosaukums A/ un /Nosaukums B/) īpašniece (pieteicēja) rada šķēršļus ceļa servitūta izmantošanai valdošajiem īpašumiem, padarot servitūta izlietošanu par neiespējamu, nevar būt par pamatu uzskatam, ka servitūts ir izbeidzies ar atceļoša nosacījuma iestāšanos.

[8.5] Vidzemes apgabaltiesa izskatīja civillietu trešās personas prasībā pret pieteicēju par servitūta valdījuma atjaunošanu, tā netraucētu lietošanu un ceļa atjaunošanu. Ar 2022.gada 1.decembra spriedumu civillietā Nr.C71145422 (stājies spēkā 2023.gada 3.janvārī) Vidzemes apgabaltiesa prasību apmierināja un uzlika pieteicējai par pienākumu viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās atjaunot servitūta ceļu, novēršot šķēršļus, novācot uz servitūta ceļa uzstādītos pārvietojamos dekoratīvos sētas modulīšus, metāla žogu, zālāju un kokus, izlīdzinot noteiktajās ceļa servitūta robežās zemes nogāzi. Vidzemes apgabaltiesai nebija šaubu, ka, izskatot strīdu par servitūta noteikšanu, servitūta ceļš dabā pastāvēja, ko konstatēja gan Cēsu rajona tiesa izbraukuma tiesas sēdē, gan Vidzemes apgabaltiesa ar spēkā stājušos 2013.gada 3.oktobra spriedumu (lieta Nr.C11129810) un 2021.gada 21.septembra lēmumu (lieta Nr.C11129810), izskatot jautājumu par sprieduma izpildīšanas kārtību. Turklāt ceļš redzams arī no lietā papildu iesniegtajiem pierādījumiem – 1994.-1999.gada un 2003.-2005.gada LĢIA kartes, kurā skaidri saskatāms nepārtraukts ceļš, kas savieno autoceļus P30 un P33, virzoties arī caur atbildētājai piederošajiem īpašumiem, tāpat no muzeju apvienības /Nosaukums P/ iegūtās fotogrāfijas, kurā redzams vēsturiskais ceļš, no pieteicējas 2010.gada 29.marta paziņojuma, ka /Nosaukums A/ mājas pagalms ir caurbraucams, arī lietā esošām 2010.gada 18.maija fotogrāfijām, kurās redzams, ka tajā brīdī ceļš pastāvēja. Tāpat Vidzemes apgabaltiesai nebija šaubu, ka pašlaik ceļa posms, kas iezīmēts zvērināta tiesu izpildītāja /Persona M/ 2016.gada 2.maija akta Nr. 00077/090/2016-AKT pielikumā esošajā plānā, vairs neeksistē, jo tajā ierīkots zālājs, puķu dobe un atrodas dažādu koku jaunaudzes un žogs vīteņaugiem, kas redzams arī no aktā pievienotajām fotogrāfijām. Šajā lietā nebija arī strīda par administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.PC 161677 norādīto faktu, ka 2016.gada 3.maijā pieteicēja pie īpašuma /Nosaukums A/ aizsprostojusi servitūta ceļu uz īpašumu /Nosaukums F/, uz ceļa uzstādot (pāri ceļam) koka sētu, novietojot dažādas mantas, izveidojot zālāja sējumu, izveidojot uzbērumus, aizvelkot priekšā pāri ceļam PVC stieples žogu, tādējādi apgrūtinot, liedzot pa servitūta ceļu pārvietoties kājāmgājējiem un braukt ar transportlīdzekli. Ar zvērinātas tiesu izpildītājas /Persona N/ 2016.gada 6.jūnija aktu par fakta fiksēšanu īpašumā /Nosaukums A/ konstatēts, ka servitūta ceļa teritorijā atrodas puķu dobe, uzbērums un nobeigumā koku stādījums. Zvērinātas tiesu izpildītājas /Persona N/ 2021.gada 8.jūnija aktā Nr.00043/088/2021-AKT īpašumā /Nosaukums A/ konstatēts, ka ceļa servitūts norobežots ar pārvietojamiem dekoratīviem sētas modulīšiem. Noteiktā servitūta daļa pāriet zālājā, kas nobeidzas ar nogāzi, kas norobežota ar metāla žogu, bet aiz žoga nekustamā īpašuma daļā saauguši koki. Arī 2021.gada 8.jūnija aktā Nr.00044/088/2021-AKT īpašumā /Nosaukums B/ konstatēts, ka

nekustamā īpašuma daļā, kurā jānodibina braucamā ceļa servitūts, ir zālājs, kas beidzas ar nogāzi, kas norobežota ar metāla žogu, bet aiz žoga nekustamā īpašuma daļā saauguši koki. Ņemot vērā minēto apstākļu kopumu, Vidzemes apgabaltiesa secināja, ka tieši kalpojošo īpašumu īpašniece, nepildot spēkā esošu spriedumu, to ignorējot un veicot mērķtiecīgas un prettiesiskas darbības, lai liktu šķēršļus servitūta izlietošanai, atņēmusi trešajai personai tiesīga servitūta valdījumu.

[8.6] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2023.gada 7.novembra lēmumu civillietā Nr.C71245623 atstāts negrozīts Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 30.augusta lēmums, ar kuru nolemts piemērot Vidzemes apgabaltiesas 2022.gada 1.decembra sprieduma lietā Nr.C71145422 norādītās sekas: ja pieteicēja tiesas noteiktajā termiņā neizpilda ar spriedumu noteiktās darbības servitūta ceļa atjaunošanai, trešā persona kā īpašuma /Nosaukums F/ īpašniece ir tiesīga minētās darbības izpildīt uz pieteicējas rēķina, pēc tam no viņas piedzenot nepieciešamos izdevumus.

[8.7] 2024.gada 16.augustā Vidzemes rajona tiesā pēc pieteicējas prasības par ceļa servitūta aizstāšanu ar citu ceļa servitūtu (lietā trešās personas statusā pieaicināta arī Cēsu novada pašvaldība) ierosināta lieta Nr.C71324124. Ar Vidzemes rajona tiesas 2024.gada 19.augusta lēmumu apmierināts pieteicējas lūgums par pagaidu aizsardzības piemērošanu un nolemts atlikt izpildu lietas izpildi saistībā ar sprieduma lietā Nr.C71145422 izpildi, tomēr ar Vidzemes rajona tiesas 2024.gada 19.novembra lēmumu piemērotais pagaidu aizsardzības līdzeklis atcelts. Tiesa konkrētajā gadījumā ņēma vērā, ka jau vairākās tiesu instancēs ir atzīts, ka attiecīgais ceļš ir pastāvējis jau no 1973.gada, ceļa servitūts ir reģistrēts zemesgrāmatā. Vidzemes apgabaltiesas 2022.gada 1.decembra spriedumā noteiktais izpildīts 2024.gada 13.augustā, kad sastādīts akts par ceļa servitūta atjaunošanu, kurā norādīts, ka ceļa teritorija nosprausta atbilstoši /Persona J/ 2012.gada 27.marta ceļu izvietojuma plānam un nostiprināta ar koka mietiņiem posmā, kas nepieciešams tiesas sprieduma izpildei. Savukārt ar Vidzemes rajona tiesas 2025.gada 28.jūlija lēmumu apmierināts /Persona F/ pieteikums par pagaidu aizsardzību, nosakot pieteicējai: 1) pienākumu kā nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ īpašniecei nekavējoties atjaunot servitūta ceļu, novēršot šķēršļus, t.i., novācot jebkurus uz servitūta ceļa uzstādītos šķēršļus, tajā skaitā pārvietojamos dekoratīvos sētas modulīšus, malku, ķieģeļus, galdu, grilu un krēslus; 2) aizliegumu jebkādā veidā aizšķērsot ceļa servitūtu, kas nodibināts ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu civillietā Nr.C1112980 un kas apgrūtina pieteicējai piederošo nekustamos īpašumus /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ par labu trešajai personai piederošajam nekustamajam īpašumam /Nosaukums F/.

[9] Izskatāmajā lietā pieteicēja atsaucas uz pierādījumiem, kas viņas ieskatā apliecina to, ka strīdus ceļš nekad nav pastāvējis, taču vispārējās jurisdikcijas tiesas šos pierādījumus ir izvērtējušas un, novērtējot to savstarpējā sakarībā, ir atzinušas, ka attiecīgais ceļš vēsturiski ir pastāvējis jau no 1973.gada un faktiski arī izmantots līdz 2010.gadam, kad pieteicēja liedza šķērsot viņai piederošos nekustamos īpašumus, traucējot ceļa servitūta valdījumu, servitūta ceļa braucamajā daļā iestādot kokus un izveidojot puķu dobes.

Attiecībā par pieteicējas iesniegto ceļu būvinženiera /Persona I/ 2016.gada 7.jūnija atzinumu tiesa secina, ka tajā konstatētais nekādā veidā neietekmē secinājumu par strīdus ceļa pastāvēšanu līdz 2010.gadam, bet gan apliecina pieteicējas mērķtiecīgas un prettiesiskas darbības, liekot šķēršļus servitūta izlietošanai un atņemot trešajai personai tiesīga servitūta valdījumu. Proti, pieteicēja jau no 2010.gada bija liegusi šķērsot viņai piederošos nekustamos īpašumus, servitūta ceļa braucamajā daļā iestādot kokus un izveidojot puķu dobes. Tādēļ arī sešus gadus vēlāk veiktajā apskatē /Persona I/ vairs nevarēja konstatēt īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ caurbraucamo ceļu.

[10] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā trešās personas uzdevumā ir veikta māju ceļa atjaunošana, kurai nav nepieciešami būvniecības ieceres dokumenti. Līdz ar to šie darbi arī nav atzīstami par patvaļīgu būvniecību.

Turklāt tas, ka šīm darbībām, kuras pēc būtības novērš pieteicējas prettiesisko ceļa aizšķērsošanu, nav nepieciešams būvprojekts, pieteicējai bija zināms jau no Vidzemes apgabaltiesas 2021.gada 21.septembra lēmuma lietā Nr.CA-0173-13. Tāpat tieši pieteicējai ar Vidzemes apgabaltiesas 2022.gada 1.decembra spriedumu civillietā Nr.C71145422 (stājies spēkā 2023.gada 3.janvārī) bija uzlikts par pienākumu viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža atjaunot servitūta ceļu, novēršot šķēršļus, novācot uz servitūta ceļa uzstādīto metāla žogu, zālāju un kokus, izlīdzinot noteiktajās ceļa servitūta robežās zemes nogāzi. Tomēr

pieteicēja ignorēja šo tiesas uzlikto pienākumu, tādēļ trešā persona bija spiesta atkārtoti vērsties tiesā un panākt, ka tiesa nolēma piemērot Vidzemes apgabaltiesas 2022.gada 1.decembra sprieduma lietā Nr.C71145422 norādītās sekas: ja pieteicēja tiesas noteiktajā termiņā neizpilda ar spriedumu noteiktās darbības servitūta ceļa atjaunošanai, trešā persona kā īpašuma /Nosaukums F/ īpašniece ir tiesīga minētās darbības izpildīt uz pieteicējas rēķina, pēc tam no viņas piedzenot nepieciešamos izdevumus. Tātad trešās personas uzdevumā pēc būtības ir veiktas tās darbības, kuras pieteicēja, ignorējot tiesas uzlikto pienākumu, nebija veikusi. Savukārt pieteicējas iebildumi par servitūta ceļa lietderību un tiesu izpildītāja nepiedalīšanos strīdus darbos, nav vērtējami izskatāmās lietas ietvaros, bet attiecīgajācivillietā (Nr.C71324124), kas joprojām ir aktīvā tiesvedības stadijā Vidzemes rajona tiesā.

Līdz ar to izskatāmajā lietā nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga akta, ar kuru konstatētu patvaļīgu būvniecību viņas īpašumos /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ un novērstu patvaļīgās būvniecības sekas, izdošanai, un viņas pieteikums ir pilnībā noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, kā arī 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru konstatētu patvaļīgu būvniecību viņas īpašumos /Nosaukums A/ un/Nosaukums B/, /Nosaukums C/, un novērstu patvaļīgās būvniecības sekas, izdošanu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Tiesnesis G.Ploriņš